

[Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1392-15>.

3. Серов В.А. Використання науково-технічних знань і засобів доказування по кримінальним справам. Дис. ... канд. юрид. н. М., 1979. – С. 126.

4. Слободянюк Б.К. Розслідування умисного знищення або пошкодження майна : дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 / Б.К. Слободянюк. – Ірпінь. : Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, 2016. – 238 с.

5. Кримінальний процесуальний кодекс України: Кодекс від 13 квіт. 2012 р. (зі змінами) № 4651-VI // Офіційний вісник України. – 2012. – № 37. – Ст. 1370.

6. Селівнов Н.А. Залучення спеціалістів до розслідування // Н.А. Селіванов / Огляд практики за матеріалами слідчих органів прокуратури. – М., 1973. – С. 3-5. – С. 3.

Семеншина–Фіголь Богдана Миколаївна,
викладач кафедри кримінального права та
процесу Національної академії Державної
прикордонної служби України

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУАЛЬНОГО КЕРІВНИЦТВА ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ У СФЕРІ НЕЗАКОННОГО ОБІГУ НАРКОТИКІВ

Підвищення рівня незаконного обігу наркотиків на окремій території неодмінно веде до підвищення кількості вчинених злочинів загально-кримінальної спрямованості. Дуже часто крадіжки, пограбування та розбій є наслідком хворобливої пристрасті з боку осіб, які зловживають наркотиками та намагаються таким чином заробити собі на задоволення.

Прокуратура є єдиним органом, що здійснює нагляд за додержанням законів під час проведення досудового розслідування у формі процесуального керівництва досудовим розслідуванням, зокрема по тих кримінальних провадженнях, що пов'язані із незаконним обігом наркотиків. Так, згідно з ч. 2 ст. 36 КПК України [1], прокурор здійснює нагляд за додержанням законів під час проведення досудового розслідування у формі процесуального керівництва досудовим розслідуванням.

Ураховуючи специфіку злочинів у сфері незаконного обігу наркотиків для процесуального керівника має бути предметом особливої уваги не лише законність прийнятих слідчим процесуальних рішень, а й правильність обрання ним тактики як у розслідуванні злочину загалом, так і в проведенні окремих слідчих (розшукових) дій.

Чинний Кримінальний процесуальний кодекс України, виходячи з характеру та обсягу повноважень прокурора щодо нагляду за додержанням законів при проведенні негласних слідчих (розшукових) дій, визначає без перебільшення ключову роль прокурора в забезпеченні законності під час проведення вказаних дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні. Як наслідок, збільшується і відповідальність прокурора щодо правових наслідків рішень, що приймаються у зв'язку з негласними слідчими (розшуковими) діями.

Прокурору слід звертати увагу працівників оперативного підрозділу на те, що їм забороняється здійснювати процесуальні дії в кримінальному провадженні за власною ініціативою або звертатися з клопотаннями про проведення негласних слідчих (розшукових) дій до слідчого судді чи прокурора. Проте вони з метою перевірки інформації, яка надійшла, можуть проводитися заходи, передбачені оперативним (ініціативним) пошуком.

Тільки прокурор має право прийняти рішення про проведення такої негласної слідчої (розшукової) дії, як контроль за вчиненням тяжкого або особливо тяжкого злочину, що готується або вчиняється, у формі контрольованої поставки, контрольованої та оперативної закупки, спеціального слідчого експерименту, імітування обстановки злочину [1, ст. 271].

У справах про злочини, пов'язані з незаконним обігом наркотиків, при повідомленні про підозру слідчий або прокурор повинні мати достатнє уявлення про обставини, що належать до події злочину, обставини, що мають значення для кваліфікації злочину та особу, що підозрюється у вчиненні злочину. Підозру у вчиненні кримінального правопорушення (злочину) можна визначити як обгрунтоване допущення про причетність певної особи до вчинення діяння, передбаченого відповідними статтями Особливої частини Кримінального кодексу України. Тобто слідчий, прокурор вважають, що підозрювана особа своїми діями пов'язана із вчиненням злочином, допускається можливість вчинення нею цього злочину.

Відзначимо, що саме прокурор, як процесуальний керівник, повинен забезпечити проведення досудового розслідування у розумні строки. На слідчого суддю цей обов'язок покладається лише в частині

строків розгляду питань, що належать до його компетенції (ч. 2 ст. 28КПК України).

Отже, під час процесуального керівництва по кримінальних провадженнях, пов'язаних із незаконним обігом наркотиків, для прокурора, урахуваючи специфіку злочинів у цій сфері, має бути предметом особливої уваги не лише законність прийнятих слідчим процесуальних рішень, а й правильність обрання ним тактики як у розслідуванні злочину в цілому, так і в проведенні окремих слідчих (розшукових) та інших процесуальних дій.

Оптимальність обраної тактики визначається можливістю повного встановлення і фіксації: ознак незаконного виробництва, перевезення чи пересилання з метою збуту, а також збуту наркотиків (ст. 307 КК України), використання коштів, здобутих від незаконного обігу наркотиків (ст. 306 КК України), організації або утримання місць для незаконного виробництва чи виготовлення наркотиків (ст. 317 КК України), ознак інших злочинів, вчинення яких обумовлено технологією протиправної діяльності у сфері незаконного обігу наркотиків; інших обставин, що підлягають доказуванню по кримінальному провадженню.

Злочини у сфері незаконного обігу наркотиків вимагають більш глибокої роботи з виявлення обставин, що підлягають доказуванню по кримінальному провадженню, установлення обставин, що сприяли вчиненню злочинів. Зважаючи на груповий (організований) характер вчинення наркозлочинів, у ході досудового розслідування повинні виявлятися не тільки окремі факти протиправних діянь стосовно конкретної особи (підозрюваного чи обвинувачуваного), а й виявлятися джерела надходження наркотиків чи сировини для їх виготовлення до зазначеної особи, її злочинні зв'язки, насамперед, серед злочинних наркоугруповань.

Список використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року // Офіційний сайт Верховної Ради України. – [Електронний ресурс]: <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Закон України “Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів та зловживання ними” від 15 лютого 1995 року // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1995. – № 10. – Ст. 62.